

**UCHWAŁA NR L/207/2018
RADY GMINY WYMIARKI**

z dnia 18 czerwca 2018 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2018-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994) w związku z art. 176 pkt 2 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.) Rada Gminy Wymiarki uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2018-2020*, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wymiarki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Halina Kiszka

Załącznik do uchwały Nr L/207/2018
Rady Gminy Wymiarki
z dnia 18 czerwca 2018 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wymiarki

na lata 2018-2020

I. Wprowadzenie

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które oddziałuje na jego osobowość przekazując mu swój system wartości, tradycje i obyczaje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym dla dziecka punktem odniesienia oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb zarówno w sferze psychicznej jak i materialno-bytowej. Do najistotniejszych funkcji rodziny, jako środowiska wychowawczego należą: funkcja opiekuńcza (troska o zabezpieczenie bytu materialnego, o zdrowie członków rodziny), funkcja emocjonalna (zaspokojenie potrzeby bliskich, serdecznych kontaktów, które umożliwiają współżycie społeczne i sprzyjają kształtowaniu cech charakteru), funkcja kształcąca (rozwijanie zainteresowań poznawczych, kształcenie umiejętności i nawyków pracy), funkcja aktywizacji twórczej (rozbudzenie zainteresowań, pobudzanie do samokształcenia i samodoskonalenia się).

Problemy występujące w rodzinie są często złożone i dezorganizują jej życie, wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Składają się na nie m.in. uzależnienia, przemoc, niezaradność, brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna. Rodzina borykająca się z problemami nie spełnia podstawowych funkcji. Role rodzinne często ulegają zaburzeniu, a zachowania członków rodziny stają się sprzeczne z normami prawnymi, moralnymi i oczekiwaniami społecznymi. Dlatego też, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników ośrodków zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. W przydatku, gdy rodzina staje się dysfunkcyjna to jej członkowie, w tym w szczególności dziecko, mają prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, mających problem z pomyślnym rozwiązywaniem sytuacji kryzysowych.

Wczesne wykrycie problemów i szybka reakcja instytucji pomocowych powinna skutkować poprawą funkcjonowania rodziny na każdej płaszczyźnie, co jest zgodne z celami niniejszego Programu. Zadania w nim zawarte przyczynią się zarówno do wsparcia rodziny naturalnej, kiedy to pojawia się problem oraz w sytuacjach czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być:

poprawienie sytuacji dziecka i rodziny, wzrost poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej oraz zminimalizowanie zachowań antyspołecznych.

W Programie zostały uwzględnione zasady określone m.in. w poniższych aktach prawnych:

·Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

(t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 697);

·Ustawa z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej

(t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1769);

·Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu pomocy w rodzinie

(t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 1390);

·Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych

(t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1952);

·Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci

(t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1851);

·Ustawa z dnia 7 września 2007 r o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

(t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 554);

·Ustawa z dnia 26 października 1982 r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016r., poz. 487);

·ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

(t.j. Dz.U. z 2016r., poz. 1860);

·Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty

(t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 2198);

·Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny

(t.j. z 2017r., poz. 1832);

Podstawa prawna działań:

Artykuł 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 697).

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Wymiarki

Gmina Wymiarki jest gminą wiejską. W jej skład wchodzi siedem miejscowości: Wymiarki, Witoszyn, Witoszyn Górny, Lutyńka, Silno Małe, Lubartów i Lubieszów.

Sytuację demograficzną w Gminie Wymiarki w latach 2015-2017 przedstawia społeczna mieszkańców Gminy Wymiarki w latach 2015- 2017.

Tabela 1. Struktura

Tabela 1. Struktura społeczna mieszkańców Gminy Wymiarki w latach 2015- 2017

ROK		Lubartów	Lubieszów	Lutyńka	Silno Małe	Witoszyn	Witoszyn Górny	Wymiarki	Razem
ROK 2017	Razem	42	85	179	74	679	150	1146	2355
	Wiek <18 lat	8	12	36	10	131	28	186	411
	Dorośli	34	73	143	64	548	122	960	1944
ROK 2016	Razem	41	88	181	75	678	149	1161	2373
	Wiek <18 lat	7	15	37	10	131	28	188	416
	Dorośli	34	73	144	65	547	121	973	1957
ROK 2015	Razem	42	91	189	73	693	145	1170	2403
	Wiek <18 lat	7	16	36	11	134	28	186	418
	Dorośli	35	75	153	62	559	117	984	1985

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Urzędu Gminy w Wymiarkach

Na dzień 31 grudnia 2017r. Gmina Wymiarki liczyła 2 355 mieszkańców. Najwięcej osób zamieszkiwało w miejscowości Wymiarki (tj. 1146 osób), następnie Witoszyn (679 osób), Lutyńka (179 osób), Witoszyn Górny (150 osób), Lubieszów (85 osób). Najmniej mieszkańców liczyły wsie Silno Małe (74 osoby) oraz Lubartów (42 osoby).

Z przedstawionych w Tabeli 1. danych wynika, że na przestrzeni trzech analizowanych lat ogólna ilość mieszkańców Gminy zmniejszyła się o 48 osób. Spadła liczba osób dorosłych o 41 osób. Liczba dzieci w wieku do 18 roku życia spadła o 7 osób.

Do określenia zadań *Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2018-2020* niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach zamieszkujących na terenie Gminy Wymiarki i objętych wsparciem jednostek gminnych m.in. Ośrodka Pomocy Społecznej w Wymiarkach.

W 2017 r. ze świadczeń pomocy społecznej realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wymiarkach skorzystały ogółem 102 rodziny tj. 191 osób w rodzinach. Pracą socjalną objęto 151 rodzin tj. 265 osób w rodzinach uzyskało pomoc pracowników socjalnych w przezwyciężeniu trudnej sytuacji. Tabela 2. ilustruje statystykę przyczyn objęcia rodzin pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Wymiarkach w latach 2015-2017.

Tabela 2. Najczęstsze przyczyny objęcia rodzin pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Wymiarkach w latach 2015-2017

Powód trudnej sytuacji życiowej	liczba rodzin		
	2017 r.	2016 r.	2015 r.
ubóstwo	66	67	77
niepełnosprawność	68	63	67

W 2017 r. z opieki zastępczej korzystało łącznie jedenaścioro dzieci, ponieważ sąd zdecydował o zabezpieczeniu opieki dla czworga kolejnych dzieci. W 2017r. troje dzieci (rodzeństwo) powróciło pod opiekę rodziców biologicznych. Gmina Wymiarki partycypuje w kosztach utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych.

III. Adresaci Programu

Odbiorcami Programu są:

1. rodziny z dziećmi zamieszkałe na terenie Gminy Wymiarki, przejawiające problemy opiekuńczo – wychowawcze,
2. dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
3. przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

IV. Cele główne i szczegółowe Programu

Cel główny

Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Wymiarki w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:
 - a. wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności (realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Wymiarkach (OPS)),
 - b. pracę socjalną polegającą na rozpoznawaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym (realizator: OPS),
 - c. monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Wymiarki (realizator: pracownicy służby zdrowia),
 - d. konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodziny (realizatorzy: Szkoła Podstawowa w Witoszynie (SP), Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Żaganiu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wymiarkach).
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:
 - a. zapewnienie w ramach ustawy o pomocy społecznej pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom będącym w trudnej sytuacji bytowej (realizator: OPS),
 - b. świadczenie pracy socjalnej (realizator: OPS),
 - c. zapewnienie schronienia dzieciom i rodzinom w sytuacjach kryzysowych (realizator: OPS),
 - d. udzielanie świadczeń z zakresu świadczeń rodzinnych, wychowawczych, alimentacyjnych oraz wynikających z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży „Za życiem” (realizator: OPS),
 - e. przyznawanie dodatków mieszkaniowych i energetycznych (realizator: OPS),

f. objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, gimnazjum i grup przedszkolnych (realizator: OPS),
g. udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów – stypendia szkolne (realizator: Urząd Gminy w Wymiarkach),

h. wydawanie skierowań do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach PO Pomoc Żywnościowa (realizator: OPS)

i. wydawanie Kart Dużej Rodziny (realizator: OPS),

j. pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w podręczniki szkolne (realizator: SP),

k. partycypowanie w kosztach pobytu dzieci w pieczy zastępczej (realizator: OPS).

3. Zapobieganie (profilaktyka) powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

a. systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem (realizatorzy: OPS, SP, pracownicy służby zdrowia, policja, kurator),

b. zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych (realizator: OPS),

c. świadczenie pracy socjalnej (realizator: OPS),

d. działania aktywizujące zawodowo i społecznie rodziny, w których opiekunowie pozostają bez pracy (realizatorzy: Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu (PUP), OPS, SP),

e. rozwój usług pozaszkolnych i pozalekcyjnych, kółek zainteresowań, współorganizowanie imprez sportowych, integracyjnych, rekreacyjnych, kulturalnych (realizatorzy: wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu),

f. wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez organizację zajęć wyrównawczych (realizator: SP),

g. reintegracja rodzin tj. pomoc w przygotowaniu rodziców biologicznych do powrotu ich dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej do rodziny (realizator: OPS, SP, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu (PCPR), kurator),

h. motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji (np. podejmowanie terapii przez osoby uzależnione, sprawców przemocy w rodzinie) (realizatorzy: GKRPA, policja, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Wymiarki (ZI), OPS, SP).

i. wspieranie osób zajmujących się pomaganiem poprzez umożliwienie udziału w różnego rodzaju szkoleniach, kursach, konferencjach (realizatorzy: wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu),

j. doskonalenie współpracy między instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (realizatorzy: wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu).

V. Efekty działań

Spodziewanymi efektami realizacji Programu będzie:

1. polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
2. poprawa stanu bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
3. utrzymanie dzieci w naturalnym środowisku rodzinnym,
4. wzmocnienie więzi rodzinnych,
5. stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
6. podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny,
7. wzmocnienie działań profilaktycznych i udoskonalanie istniejących metod pracy z rodziną.

VI. Instytucje zaangażowane w realizację programu

W Gminie Wymiarki w budowę lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodzinami wymagającymi pomocy włączone są m. in. instytucje:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Wymiarkach,
- Szkoła Podstawowa w Witoszynie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wymiarkach,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Wymiarki,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej TAD- MED w Wymiarkach,
- Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Wymiarkach,
- Stowarzyszenie MONAR Schronisko dla osób bezdomnych MARKOT w Lutynce,
- Posterunek Policji w Iłowej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu,
- Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Żaganiu,
- Specjalny Ośrodek Szklono – Wychowawczy w Żaganiu,
- Kurator przy Sądzie Rejonowym w Żaganiu III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu,
- Poradnia „Profil” w Żaganiu i w Żarach.

VII. Źródło finansowania

Finansowanie *Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2018-2020* odbywać się będzie corocznie w ramach środków z budżetu Gminy Wymiarki, budżetów jednostek uczestniczących w realizacji Programu, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII. Monitorowanie programu

Koordynatorem *Programu* jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Wymiarkach. Ośrodek będzie monitorował realizację zaplanowanych działań na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Raport z monitoringu będzie sporządzony w terminie do dnia 31 marca każdego roku i przedstawiony zostanie Radzie Gminy, jako roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją działań.

IX. Zakończenie

Podstawowym założeniem *Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wymiarki na lata 2018-2020* jest stworzenie optymalnych warunków do poprawy jakości życia rodzin z dziećmi z Gminy Wymiarki. Wspieranie rodzin będzie miało charakter prewencyjny i naprawczy. Efektem działań będzie lepiej funkcjonująca rodzina, która samodzielnie rozwiązuje własne problemy. Stan ten zostanie osiągnięty, gdy rodzina otrzyma kompleksowe, interdyscyplinarne wsparcie przy jednoczesnym wykorzystaniu własnych zasobów. Każda rodzina jest w innej sytuacji, posiada własny potencjał i od tego zależy, jak intensywnego wsparcia wymaga. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wymiarkach cały czas poszukuje nowych metod pracy z rodziną, których celem jest pobudzanie aktywności i rozbudzanie potrzeb odbiorców Programu – rodzin, w szczególności z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Sporządziły: Ewelina Świrlik i Elżbieta Kulicz

Wymiarki, 22 marca 2018 r.